

TELEGRAFUL ROMAN.

Telegrafulu este de doua ori pe septemana: joi si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani gata, prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Nr 26. ANULU XII.

Sabiu, in 29 Martiu 1864.

tru provinciele din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4. fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litero mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. s. pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. fa

Sinodulu.

Siedinti'a a II, tinuta in 23 Martiu 1864.

Esc. Sea D. Presiedinte, invitatu prin o deputatiune, se priimesce cu acclamatuni de bucuria.

La cetirea protocolului siedintiei trecute prin secret. P. Prot. Papiu, venindu vorb'a „secretaru“, D. Prof. Lengeru cere cuventu, si cu privire la publicitatea siedintieloru propune, a se substitui terminulu „secretariu“ prin „notariu“. D. Dr. Glodariu, dandu si o deductiune istorica despre originea cuventului „Secretariu“, se alatura langa parerea D. Lengeru si se folosesce de ocasiunea data, pentru de a pune intrebarea: deca siedintiele sunt publice ori nu? Digresandu insa prin acest'a dela ordinea dilei, mai multe voci, si d. Presiedinte lu rechiamo la ordine. D-lu Bolog'a inca aru dori a se mai desbata cuventulu „Secretariu“, d. Gaitanu cere a se ascepta cetirea protocolului pana la capetu. (Voci: Asia e!). Dupa ce d. Glodariu de nou cere cuventu, insa nu i se pote da, d. Presiedinte roga pre membrii Sinodului, ca de ore ce aici n'avemu sa facemu gramatica, sa nu perdemu tempulu pentru nisce cuvinte fara de nici o insemnatate. D. Brandu de Lemény constateza, ca scopulu verificarei protocolului e, de a vede ca suntu ore tote puse asia, dupa cumu s'au intemplat; de aceea deca Sinodulu eri au alesu secretari, astadi in protocolu nu pote lua altu cuventu. Pe venitoriu insa i potemu numi cumu vomu vrea. D-lu Gaitanu repetiesce asertulu seu, ca in decurgerea cetirei protocolului nu se potu face observatiuni, acumu insa, dupa incheierea cetirei, are sa observe, ca in protocolu s'a disu, ca pre secretarii i-a denumitu d. Presiedinte, pecandu adevverulu e, ca Ven. Sinodu a rogatu pre Esc. Sea sa-i propuna, observandu proportiunea de doue parti din mireni si un'a parte din cleru. (Asia e!)

D-lu Presiedinte aduce la cunoscenti'a Sinodului, ca pe bas'a conclusului de eri au invitatu si pre d. Vice-Colonelu Paulu, pre care astadi si are onore a-lu saluta in mijloculu nostru. (Sa traiasca!) Asemenea, ca au mai sositu patru deputati, si adica: d-lu controloru Filipescu din Comit. Solnocului dinlauntru, d-lu Constantin Apostolu senatoru magistratualu din Hatiegu, P. Georgiu Reulu din Ludosiulu mare si d-lu Visarionu Romanu din tractulu Ternavei de josu. (Se priimescu ca verificati.)

La ordinea dilei e continuarea raportulu episcopescu; d-lu Dr. Glodariu cere inca odata cuventu, pentru de a intreb'a, deca siedintiele sunt publice, ori nu? (Ilaritate.) D-lu Puscariu sen. lu rechiamo la ordinea dilei.

D-lu Presiedinte. Aducu la cunoscenti'a Sinodului, ca mi-amu tinutu de o datoria de totu santa si consciincioasa, cum amu intratu in Eparchi'a nostra, ca sa cautu ce-va si pentru imbunatatirea unoru impregiurari bisericesci, dela care atarna propasirea nostra bisericesca, intelectuala si morala. Si asia amu cautatu cu tote privilegiurile, cum s'aru pote un'a seu alt'a castig'a prin infiintierea unei fundatiuni seu prin nisce colecte de banisiori, cu cari sa cumparamu realitati, seu prin alte mijloce. Nesuiel'a acest'a a mea au aflatu resunetulu celu mai mangaitoriu pentru mine pretotindenea, la bogati si la seraci, la mari si la mici, asia incatu s'au infiintiatu fundatiuni, s'au cumperatu realitati s. a. Si fiindca acest'a nu odata s'a facutu, ci din anu in anu s'a castigatu cate ceva, asia dar fiindu sumele nostre la inceputu mici, m'amu straduitu eu cu ele si amu avutu grija sa le pastrezu, cu sfarsitulu fia-caru anu amu datu socotela Consistoriului si amu scrisu totu pe chartia, — pentru ca charti'a e buna si rabda tote. Asia a datu Domnedieu, ca sementi'a de mustariu a crescutu asia, incatu amu vediatu ca eu singuru nu mai potu lucra,

dar nice ca amu aflatu cu scopu acest'a. Si dupa cumu m'am exprimat in Sinodulu din 1850, ca trebuie sa avemu o grija mare pentru averea bisericei nostre din Transilvani'a, si sa avemu grija sa nu se priimesduiesca, atunci inca s'a hotaritu prin sinodu, sa se infiintieze o epitropia, si sinodulu a si denumitu pre epitropi. Eu dupa impregiurarile tempului de atunci m'amu rogatu de Guvernulu de atunci sa incuviintieze constituirea unei epitropii diecesane, insa densusu nu au aflatu cu cale a-mi incuviintia rogarea. Asia amu fostu silitu sa ducu eu, cum amu potutu, greutatea acest'a, si vediendu tempuri mai favoritoare, la an. 1862 m'amu hotaritu sa tinu o conferintia cu barbatii nostri mai alesi din Sabiu, Mireni si Preoti. Pre membrii conferintiei acesteia i-amu postitu sa se dechiare, ore nu aru aproba cugetulu meu, care intr'acolo merge, sa asiedi'amu o epitropia diecesana interimala. Svatuirea acest'a a fostu in 1 Iuliu 1862. Conferinti'a acest'a unanimu a priimitu cugetulu meu si propunerea mea, si asia dar s'au alesu atunci trei barbati unanimu, unulu din cleru: D-lu Prot. Hanni'a, doi din mireni: D. Ioann Brote din Sabiu (seu deca vreti din Resinari) si d-lu Senatoru magistratualu din Sabiu Petru Rosca. Acestoru domni amu predatu socotelele mele; de aceea amu pomenitu in programm'a si reportulu meu Epitropi'a acest'a diecesana ca ceva definitivu. Sinodulu sa bine voiiesca a hotari; eu din parte-mi gandescu, ca reportulu acest'a acumu deodata se pote priimi numai spre sciintia, caci apoi iarasi voiu reveni la obiectulu acest'a. Totu asia amu facutu si la anulu 1859, crescendu si immultindu-se fundatiunea Franciscu Iosifiana. Prevediendu eu atunci, ca voiu absentia vreme mai indelungata din Sabiu, — caci era vorb'a de senatulu imperialu immultitu, asia atunci in 1859, prin o conferintia tinuta s'au alesu o epitropia interimala exclusivu numai pentru fundatiunea Franciscu Iosifiana, carea a constatu din Par. Prot. Pannovicu, Par. Prot. Bodilla, d-lu Negotiatoriu Bechnitiu si d-lu Capitanu supremu Brandu, care atunci inca era in Sabiu. Va veni si reportulu epitropiei acesteia la tempulu seu la rendu.

Catu interesu au avutu biserica, va sa dica reprezentanti'a bisericei in privinti'a institutulu clericalu si pedagogicu din Sabiu, se vede din actele sinodului din a. 1850., asia dar era lucru prea firescu sa me luptu si eu incatu voiu vede ca ierta impregiurarile mai cu sema banale, ca institutulu clericalu si pedagogicu sa devina din candu in candu intr'o stare mai perfecta. De aceea inca la anulu 1846, candu amu venit eu ania'a data in Transilvani'a ca Vicariu generalu, amu renduitu, ca cursulu clericalu in locu de siese luni sa fia de unu anu. La 1851 cursulu clericalu l'amu immultitu la 2 ani, introducendu totodata si unu cursu pedagogicu de unu anu. Dar apoi sporindu in cele de lipsa pentru perfectunarea acestoru done institute, de la anulu scolaru 1862¹/₃, s'a maritu cursulu clericalu inca cu unu anu, va sa dica s'a facutu unu cursu clericalu de 3 ani, si cursulu de unu anu din institutulu pedagogicu iarasi s'au immultitu cu unu anu, si asia s'a facutu si cursulu pedagogicu de doi ani.

Totu in decursulu anului scolasticu 1863 amu compusu o instructiune pentru invetiatori despre didactic'a generala si speciala la tractarea cu scolarii in studiele singuratiche, si amu prescisu de directiva prin o scrisore cu datulu 27 Sept. 1862 instructiunea acest'a. Acesta instructiune este asia dicendu o copia de pe instructiunea regimului in privinti'a scoleloru populare seu capitale. Nou nimicu nu cuprinde in sine, dar cuprinde acomodare practica la impregiurarile nostre.

Urméza mai departe, sa ve reportezu in obiectulu Mitropoliei. In anulu trecut amu avutu onore a priimi o chartia

presidială a înaltei Cancelarii aulice transilvane, prin carea înaltu-acelu Presidiu me încunoscintieze, cumca Mai. Sea cu privire la rogarea, carea eu cu mai multi barbati români de legea noastră o-amu asternutu preainaltului Tronu din 15 Martiu 1862, s'au înduratu pregratosu a se declara prin auto-grafulu preainaltu din 25 Iunie 1863, ca intențiunea Maiestății Sele este, ca pentru Românii de biserică gr. orientala sa se înființieze o Mitropolia independentă, coordonată cu cea serbăsească; însă mai înainte de a se hotărî de către Maiestatea Sea, ca acea metropolia are a se estinde deocamdata numai asupra marelui principatu Transilvani'a, sau numai decâtu acumu și asupra Românilor de relegea gr. orientala din Ungari'a, Banatu și Bucovin'a?, me provoacă pre mine susu laudatulu înaltu presidiu alu Cancelariei aulice transilvane, spre a-mi da parerea mea în două directiuni, adică 1) cum gândescu eu sa fie metropolia aceea pentru toti Românii din Austri'a de relegea noastră, și 2) cum gândescu eu ca aru poté sa fie deocamdata numai o metropolia pentru noi Ardelenii?

La casulu primu, unde voiu da eu parerea mea despre aceea, ca cum aru fi o mitropolia pentru toti Românii de relegea noastră din Austri'a, sa dau deslucire și la următoarele întrebări, 1) unde aru fi resedintia Mitropoliei? 2) sa fie unu sau mai multi Episcopi sufragani? 3) unde sa fie resedintia Eppilor sufragani? cum sa se defiga teritoriile lor? 4) din ce dotatiune sau in ce altu modu sa se procure mijloacele de lipsa pentru metropolia? — 5) sa dau desluciri despre tipulu și modulu, in care aru ave sa se asterna propunerea la Maiestatea S'a în privinti'a alegerei Mitropolitului și a noului Episcopu? Aceste obiecte mi-au fostu propuse spre deslegare și deslusire de susu laudatulu înaltu presidiu la mandatul Maiestății Sele. Eu amu gânditu despre lucrulu acest'a destulu, și fiindcă însusi presidiulu mi da mie voia sa me consulte despre obiectulu acest'a cu vr'o câti-va fruntasi de ai nostri, asi'a amu si facutu. M'amu consultatu cu barbati din Banatu și Bucovin'a, și din toate părțile mi s'a descoperitu dorinti'a, ca eu, candu voiu da parerea mea, sa nu me abatu dela petitiunea colectiva din 1862; eu inca amu fostu convinsu, ca asi'a va fi mai bine, și numai in acea directiune amu datu parerea mea la punctele susu numite. Si adica la punctulu I. „unde aru fi resedintia Mitropoliei? Eu pe bas'a istoriei și pe bas'a faptelor istorice amu disu: in Ardelu; și apoi amu spusu pe bas'a concluseru Sinodulu din 1850, unde se dice: Fiindcă s'au schimbatu impregiurările politice, ele aducu cu sine, că si lipsele bisericești sa se acomodeze dupa acelea in privinti'a scaunului Mitropolitianu: asi'a dar' la Sabiu sa fie.

La punctulu alu 2-lea, câti Eppi sufragani sa fie cari au a se tine de mitropolia acest'a? amu spusu, pre cumu se vede in petitiunea colectiva: in Banatu aru trebui sa fie celu puțin doi, in Aradu iarasi sa remana unulu, și apoi unulu in Bucovin'a; asi'a au fostu totdeun'a intielesulu nostru, și acest'a e porunc'a dîlei.

La punctulu alu 3-lea „unde aru fi resedintiele pentru Eppi? amu spusu: in Cernautiu, Aradu, Timisior'a și Caransebesiu:

La punctulu alu 4-lea „In privinti'a dotatiunei Mitropolitului, Episcopilor etc. amu datu parerea mea intr'acolo, ca mai antaiu trebuie sa se adune unu Sinodu, carele sa tracteze lucrulu și sa veda, in câtu potemu noi astadi și in câtu pre venitoriu sa ne facemu mijloace banale, și apoi sa se veda, ca de ce ajutoare si pâna unde avemu lipsa de ajutoriu din partea statului? La întrebarea, ca cumu sa se aleaga Mitropolitulu și Eppi? amu spusu cumu e pracs'a bisericești, ca dupa ce se alege Episcopulu, actulu se asterne Maiestății Sele spre denumire și intarire; asi'a si cu Mitropolitulu, dupa ce se face alegerea, se asterne Maiestății Sele spre intarire și spre urmand'a prea înalta denumire.

Totu in anulu trecut, pre cumu ne este toturor cunoscutu, s'au intemplat o epocha pentru biserică noastră, care totdeun'a bucuria și simtiu de multumita va areta, către toti acei'a, cari au fostu factorii faptei acelei'a frumoase și marietie. Aici intielegu legea dietala din anulu trecut, prin care a ajutat Ddiu sub patrociniulu prea înaltu alu Maiestății Sele gloriosului nostru Imperatu, ca între celelalte biserici recepte crestine din Tranni'a s'a priimitu și biserică noastră in tocmai cu celelalte egalu îndreptatita.

Sciindueu, ca unu pomu tineru, câtu de frumosu sa fie și câtu de sanatosu, candu se sadesce, are lipsa de o grija nei ntrerupta din partea gradinarului, asi'a fiindu și cu treb'a scolara, sau mai de aproape dicendu cu dascalii scolari, amu aflatu de lipsa a rendui conferintie dascaliesci pe tempulu vacantie an. 1863 si de bas'a modului tinerei acestor conferintie amu gasitu de totu potrivit impregiurărilor noastre metodulu lui Bell și

Lancaster, care cuprinde in sine instructiunea reciproca; va sa dica candu doi amici buni sa intalnescu și seiu între sine ce calități au, unulu lucrăza pentru perfectiunea celuilaltu. Asi'a amu gânditu și eu, deca asi'a poté află între dascalii nostri câti-va 6—10 harnici, cari sa tina conferintie cu fratii lor și sa le dee o invatiune in privinti'a acest'a, aru fi bine.

Cautandu eu, amu aflatu 9 insi, in cari amu avutu incredere cu atât'a mai multu, cu câtu întrebându și alte persoane competinti, m'au incredintiatu despre capacitatea lor. Si asi'a s'au tinutu conferintie in tomn'a anului trecut, și multiamescu prevedintiei domnedieesci, ca acelea s'au tinutu prea frumosu preste tota asteptarea m'a, adăugendu și aceea, ca nu voru remane pre josu urmările cele bune și folositoare, care dupa firea lor voru urmă din lucrările desbatute și deslusite in conferintiele acelea.

Vine rendulu. Domnilor, iarasi la o impregiurare favoritoare și imbucurătoare pentru noi, și adica, că sa fie scurtu, la o bunatate nemarginita a Maiestății Sele, dar apoi marturisesau și aceea, ca si simtiu de dreptate alu mai multor barbati de statu a facutu, ca petitiunea mea din 1 Novembre 1863, care amu predatu Maiestății Sele Imperatului pentru unu ajutoriu din partea statului, ca sa ne potemu mai bine organiza in privinti'a Consistoriului, Episcopiei și institutelor noastre diecesane, sa fie bine priimita de către Maiestatea Sea preînaltu care s'au înduratu a asigna petitiunea acest'a și a o predă presidiulu înaltei Cancelarii aulice transilvane. Înaltu-aceasi iara fără nici o amanare a luat'o in pertractare, au adus'o moaintea Senatului imperialu și acolo s'a hotaritu prin votare spre scopurile acestea, că sa potemu ave unu Consistoriu, după cum ceru impregiurările de fatia și lipsele, sa mai imbunatatimu starea institutului nostru teologico-pedagogicu, că sa ni se dee pre totu anulu 25,000 fl. v. a. din cass'a statului, care suma Maiestatea Sea numai decâtu o-au aprobatu și sancționatu. (Adunarea se radica cu veneratiune și aclama cu entusiasm: Sa trăiesca Maiestatea Sea! !)

La Sinodulu 1860 amu îndreptatu o chartia fundata pe canónele și institutiunile bisericești noastre către Mitropolitulu și Sinodulu episcopescu din Carlovit. § 8 M. Sinodulu din 1860), unde ni amu descoperitu, in ce tipu dorimu noi înființarea unei mitropolii române, și i-amu poftitu și pre Sântile Loru, ca vedindu adaverulu celu mare din canónele bisericești, nu numai sa nu opacésca dorinti'a noastră, și dupa potintia sa o înainteze. Nu avemu nici unu respunsu.

Totu pre bas'a § 10 lit. O. din Sinodulu din 1860 amu îndreptatu o rogare către Domnitoriulu Principatelor unite române pentru unu ajutoriu banalu, la carea pâna astadi nu a urmatu nici unu respunsu.

Vine acumu, Dl'oru! totu obiectulu Mitropoliei, pentru ca din partea înaltului presidiu alu Cancelariei aulice-transilvane amu priimitu insarcinare din 28 Martiu a. c., că sa însciintiezu Sinodulu nostru de astadi despre otărirea Maiestății Sele din 25 Iunie 1863, despre care amu si amintitu; sa însciintiezu pre Sinodu despre parerea mea, ce amu datu in privinti'a acestei pre înalte decisiuni imperatesci din a. trecut, și apoi sa poftescu pre Sinodulu nostru actualu de a-si da parerea sea in privinti'a directiunei a două despre Mitropolia, adica in privinti'a directiunei Mitropoliei numai pentru noi Ardelenii.

Candu vine treb'a la person'a propria, atunci merge lucrulu foarte greu. — Asi'a, dd'loru, numai atât'u pomenescu aci, ca in anulu trecut in 1 Februaru 1863, amu cumperatu din propri'a mea se racia (ori deca vreti bogatia) o casa in strada macelarilor sub nr. 15, carea o-amu si scrisu pe numele meu, din cauza căci amu ramasu datoriu pentru dens'a cu o summa mai însemnata. Dar acumu, fiindu datoriu acest'a depurata prin mine, și nefindu nici o datoria asupra casei aceleia, asi'a pentru toti timpii o inchinu bisericești noastre din Ardelu. (Adunarea se radica; lungi și entusiastice: bravo! sa trăiesca! Domnedieu sa tina pre Escellentia Sea!)

Eu d'loru amu gatatu acumu reportulu meu, și asi'a eu gândescu, ca deocamdata sa ne reîntorcemu la obiectulu Mitropoliei, că sa facemu prin acest'a îndestulare și conclusulu Sinodulu din 1860. Eu cugetu, ca din trei repórt, ce amu facutu in obiectulu acest'a, ati potutu intielege, pâna unde amu ajunsu de 16 ani, cu petitiunea acest'a a noastră. Adica amu ajunsu acolo, cu Maiestatea Sea in anulu trecut s'a înduratu a enunția, că sa avemu si noi o Mitropolia nationala in intielesulu canónelor și institutiunilor bisericești noastre, carea sa fie coordonata, va sa dica egalu îndreptatita cu cea serbăsească.

Însa că apoi mai departe sa hotărăsca ceva Mai. Sea in obiectulu acest'a, la aceea ce aru prii recursulu nostru din 1862, au cerutu deslusire, in două puncte, ceea ce amu amintitu și mai susu.

Eu din parte-mi gandesc, ca sa ne tîermurim la harthia presidiala a In. Cancelarie aulico-transsilvane.

D. Puscariu sen. propune 1.) ca raportulu Esc. Se-le sa se priméscă in protocolu, 2) ca sa se faca o adresa de multiamita către Mai. Sea Imperatulu, si a 3) sa se aduca o multiamita si Esc. Sele. (Sa traiéscă! din tôte partile!)

P. Protos. Popea se escusa, ca tocmai densulu va sa faca propunerea urmatore, dar crede, ca acestea fiindu productulu convictiunei sele, voru fi primite din partea Ven. Sinodu. Densulu nu se multiumesce cu o simpla manifestatiune in onórea Esc. Sele, ci cu privire la nenumeratele binefaceri, ce le-a reversatu Esc. Sea de 18 ani încóce asupr'a biserice si diecesei acesteia nenorocite, sa l se faca o adresa formală de multiamita din partea Sinodului. Densulu inca acum doi ani, candu Esc. Sea au predatu fondurile, despre cari au fostu vorb'a, propusese ca pentru neobositele staruintie ale Esc. Sele, care mai din nimic'a au facutu ceva, ne aflandu la venirea s'a nici baremu unu fundus instructus, sa se aduca Esc. Sele o adresa de multiamita, a carei compunere se si concediuse P. Prot. Hanni'a, acum dar repetiesce propunerea sea.

D. Puscariu sen. modifica partea din urma a motiunei sele in favórea motiunei P. Prot. Popea.

P. Prot. Hanni'a reflecta la cele di-se de P. Protosinchelu, ca in siedintia din prim'a Iulu 1863. tomăi densulu au fostu acel'a, care a adosu Esc. Sele multiamita cea mai calda, ce i-o dietă anim'a. Dar fiindca propunerea de adresa i-s'a facutu numai dupa esirea Esc. Sele din siedintia, va sa dica nu in siedintia, de aceea nu o-a facutu pâna acumu. Se bucura in sa din totu sufletulu, ca intrebarea acest'a se aduce de nou inainte si se alătura la propunerea facuta, dar' i-aruparé ren, deca P. Protosinchelu aru voi a aduce vr'o incusa asupr'a densului. P. Popea declara, ca n'a voit se acuse pre nimenea, si e indelutitu, ca P. Hanni'a a constatatulu asiá, dupa cumu l'a e-pusu si densulu.

Esc. Sea D. Presiedinte multiamesce pentru adresa proiectata si se róga a nu se mai face vorba de ea, ci celu multu a se luá in câte-va cuvinte la protocolu.

D. Onitiu staruiesce pentru adresa.

D. Vis. Romanu propune o adresa de multiamita catre Maiestatea Sea, alu carui organu constitutiunalu, adica diet'a transsilvana, a proclamatu indreptatirea egala a bisericei nóstre gr. resaritene cu celelalte biserici.

D. Alduleanu reflecta la acest'a propunere, ca deórece legea dietala, de si e sanctionata de Maiestatea Sea, dar' inca nu e publicata, prin urmare inca nu essta cá lege: adresa acest'a sa se amáne pe acela tempu.

D. Gaitanu redeschide desbaterea asupr'a adresei de multiamita catre Esc. Sea P. Episcopu, fiindu de parere, ca de ore ce reportulu Esc. Sele s'a petrecutu la protocolu, asiá si motiunea pentru adresa in protocolu sa-si alle loculu, enumeranduse tóte binefacerile si nezuintiele Esc. Sele intru inaintarea bisericei nóstre. Cátu pentru motiunea d. Romanu, se alatura si densulu lángha parerea d-lui Alduleanu.

D. Onitiu. S'a hotaritu a se face adresa in scrisu. D. Alduleanu. Déca s'a hotaritu e bine; deca nu, cere cuventu.

D. Presiedinte repetiesce rogarea sea a se petrece lucrulu cu dóne trei cuvinte la protocolu, si mai multu nimicu.

D. Alduleanu. Eu suntu convinsu, ca nu se afla nimenea in pré maritulu Sinodu, care se nu fia petrursu de simtiurile cele mai bune către Esc. Vóstra pentru aceea, ce ati facutu spre podób'a si fafa bisericei nóstre gr. orient., prin urmare numai intrebarea aceea póte veni la mijlocu, ca cumu se dămu noi espressionea simtiemintelu nóstre: pre calea protocolului ori printr'o adresa scrisa catre Esc. Sea. Eu in privintia acest'a me alaturu curatu si sinceru lángha parerea Escellentiei Sele, cá-mi vine a crede, ca acest'a aru semená ca cându noi namu fi aci de fatia cu Escellentia Sea Parintele nostru. Eu amu vediutu chiara si la inceputulu deschiderei sinodului, ca numai de cátu dupa intrarea Escellentiei Sele au erumputu simtiemintele nóstre in „sa traiéscă!“ entusiastice. Acestu faptu constatéza pre deplinu simtiemintele nótre catre Escellentia Sea. Mai departe s'au propusu din partea dlui Administratoru Puscariu in legatura cu motiunea dlui Protopopu Hanni'a de eri recunóscerea nóstra pentru multele ostene-e fatia cu Escellentia Sea, cá sa se ia numai la protocolu.

Acést'a asemenea s'a primitu cu unanimitate si este unu viu faptu constatatulu prin protocolu. Eu asiú cugeta, ca amu fi mai corespundiatoru improgiurárilor nóstre, a ne lipi de parerea Escellentiei Sele si sa ne restringemu pre lángha

declararea recunóscintiei si multiamirei nóstre numai pe calea protocolului, pe calea singurulu organu, care este chiatu si pentru venitoru a dá dovada deplina despre aceea, ce amu simtitu si simtimu fatia cu Escellentia Sea. Si asiá asiú propune primirea propunerei Escellentiei Sele facuta la motiunea Parintelui Protosinchelu Popea.

Dlu Presiedinte declara, ca intre sine si membrii Sinodului este alta relatiune, ca intre mai marii si mai micii unu oficiu din afara; ca ceea ce a facutu pentru imbunátirea sortii biserice, a facutu numai cu ajutorulu datu din partea filoru sei sufletesci, si asiá se róga de nou a se incheia lucrulu prin câteva cuvinte puse la protocolu. Dupa o reflexiune a Parintelui Protosinchelu Popea, ca simtiemintele de bucuria si multiamita nu vá sinodulu a le face numai pentru presinte, ci si pentru venitoru, si ca densulu modifica dar parerea sea in favórea parerei dd. Alduleanu si Gaitanu, apoi dupa o propunere a dlui Onitiu: ca obiectulu acest'asa se pertracteze numai dupa esirea dlui Presiedinte; in fine dupa ce dlu Gaitanu repetiesce propunerea sea: a se petrece lucrulu la protocolu, care remáne pentru toti vecii, si care este órecum trupulu sinodului,— propunerea acest'a se primesce, si asiá obiectulu este terminatu.

Dlu Presiedinte pune acum la ordine harthia inaltei Cancelarie aulice transsilvane in privintia infiintandei Mitropolii greco-orientale.

Dlu Branu de Lemény se róga ase ceti harthia si a se aduce la pertractare din punctu in punctu; si urmandu-se astfelu, si aducendu dlu Presiedinte la ordine intrebarea 1-a:

ca unde sa fia Mitropoli'a?

D-lu Branu de Lemény da parerea sea intr'acolo, ca procederea cea mai potrivita aru fi, cá preluminatulu Sinodu sa se enuncie pentru cele di-se in privintia acest'a de Esc. P. Eppu: cá adeca Mitropoli'a sa-si aiba resiedintia in Transsilvania si anume in cetatea Sabiului.

D-lu Presiedinte róga pre Sinodulu a se declará in principiu: ca va o Mitropolia pentru toti Románii din Austria, ori o Mitropolia partiala? pentruca Escellentia Sea a respunsu numai la punctulu d'antáiu, ear la punctulu alu doilea, neavendu nici o basa, n'a respunsu.

D-lu Rosc'a recomanda, cá respunsulu Escellentiei Sele datu inaltei Cancelarie aulice transsilvane, Sinodulu sa-lu priméscă de alu seu.

Dlu Glodariu dupa câteva cuvinte introductore: Adeveratu este, ca resiedintia Mitropoliei a fostu pe tempulu vigórei ei in Belgradu. Acestea suntu fapte istorice, nere-sturnabile de nimenea. Dar' acumu vine intrebarea: ce ni-o puse inalt'a Cancelaria aulica transsilvana, cumu sa se constitue biserica romanésca resaritena in venitoru? Pentruca noi Románii din tóta monarchia austriaca amu cerutu pentru toti Románii un'a Mitropolia resaritena. Asiá eu credu, ca noi cari suntemu aci astadi adunati si infatisiamu numai o parte a romániloru, desi pe bas'a istoriei amu poté sa ne exprimamu dorintia, totusi din punctu de vedere politicu si dupa imprejurările politice sa nu ne aretámu asiá de eu-eni, séu cu cuventulu barbaru latinu egoistici, (Ilaritate multa); sa lasámu intrebarea despre resiedintia Mitropoliei románe, ca unde are sa fia loculu ei pâna atunci, pâna candu sa va aduná soborulu tuturor Romániloru din Monarchia austriaca, care singuru este competentu a decide despre resiedintia Mitropoliei.

Apoi ce se tine de intrebarea a dóna, crede, cá Sinodulu sa se tina strinsu de hotaririle din tóte adunările de mai nainte si sa nu se abata dela ele nici o iota. Sa stea, díce, Sinodulu pelángha Mitropoli'a generala, pentruca P. Episcopu diecesanu este astadi Mitropolitulu alu Transsilvaniei si nu are lipsa de a se mai proclamá de acelasi.

D. Gaitanu inca e de acea parere, ca numai un'a mitropolia sa se infiinteze si ca resiedintia mitropolitana sa fia in Transsilvania; anume aru dorí, cá deca se póte uní cu interesele tuturor Romániloru din Austria, resiedintia Mitropolitului sa fia in cetatea, unde reside guberniulu tierei; ear deca aceste interese nu se potu uní, atunci sa avemu in vedere numai interesele bisericesci, si pe bas'a acestor'a apoi sa hotarim loculu, care sa fia resiedintia Mitropolitului.

(Va urmá.)

Principatele románe unite.

Motiunea dlui Docanu, reproducu si in diuariulu nostru, au cadutu cu eclatu. Ministeriulu aduce proiecte preste proiecte si camer'a dupa cum cetim in diuarele din Romania, e mai activa decátu ori candu alta data. Unu proiectu momentosu s'au adusu in dílele din urma, celu alu legi rurale. Nu avemu inca proiectulu intregu, spre a ne poté dá parerea asu-

pra-i și asiă deocamdata reproducem în privința aceluia din „Convențiune” următoarele:

Principiul admis în legea înfacișată de ministeriul actualu este improprietarea țieranilor pe pământurile legiuite cu o dreaptă despăgubire a proprietarilor. Acestea se conțin în art. 1 și 18.

Art. I. Clacă (boierescul), dijmă, podvedile, dăile de meremetu, carele cu lemne, și alte asemenea însărcinări răspunse de țierani proprietarilor de moșie, aceste sînt în natură, sînt prin îndatoriri banesci, ce tîneau locul clăcii, unele sau altele stabilite prin legi, hrisoave, contracte sînt învoielor perpetue ori temporale, se desființează odată pentru totdeauna în toată întinderea României.

Proprietarii de moșie, odată cu desființarea sarcinelor de mai sus ale țieranilor, primesc pentru aceluia o potrivită despăgubire, răspunsă și garantată de Statu, în modul ce se va statui mai jos.

Art. 18. Pentru desființarea clăcii și a celorlalte sarcine, la care pînă acum au fost supuși țieranii, asedia-mintele publice, ale căror venituri nu intra în casa Statului, precum și proprietarii particulari primesc despăgubirea garantată prin art. I. alu legii de față, în următorul chip:

Pentru desființarea sarcinelor de mai sus, valoarea bănească anuală este

a) La unu țieranu, ce are pământu pentru 4 boi și o vacă, 5 galbini.

b) La aceluia, ce are pământu pentru 2 boi și o vacă, 4 galbini.

c) La aceluia, ce are pământu numai pentru sine și o vacă, 3 galbini.

d) Valoarea muncii țieranilor din satele de munte de peste Milcovu este aceeași prevădută prin legea muntelui din 1851, adică 98 lei cursulu pietei Moldovei.

Despăgubirea totală convenită proprietarilor se face prin capitalizarea sînt multumirea cu 15 a sumelor mai sus citate.

Asiă dar, proprietarii de moșie primesc odată pentru totdeauna următoarea despăgubire:

a) Pentru sarcinele țieranului, ce are pământu pentru sine și 4 boi și o vacă, 75 galbini.

b) Pentru sarcinele aceluia, ce are pământu pentru sine și 2 boi și o vacă, 60 galbini.

c) Pentru sarcinele aceluia, ce are pământu pentru sine și o vacă, 45 galbini.

d) Pentru sarcinele unui țieranu din satele de munte de peste Milcovu 1470 lei, cursul Moldaviei, sau 39 galbini și douăzeci.

e) În aceluiași proporțiune, se otăresce și despăgubirea pentru sarcinele țieranilor de pe acele moșii strimte (Art. 7 alu acestei legi) unde ei au mai puțin pământ de cîtă aceluia ce li se acordă de către legile anterioare.

f) Acolo unde prin învoielor de mai înainte încheiate, clacă și dijmă sînt schimbate în dare bănească, servește dreptu normă despăgubirii datorite, sumă anuală contractată, im-munită cu 15. —

„Romanulu” dela 23/3 exprima temerea, că desbaterea cestiunii rurale va lua dimensiuni mari, din cauza că pasiunile încă și-au rolulu loru intr’ens’a. Sperăm că Camera României va ști să pretuiască însemnătatea cestiunii. De-ă ea va resolve spre multumirea națiunii cestiunea rurală și electorală, s’au salvat înaintea națiunii și înaintea Europei. Din contra se va face răspundătoare pentru viitorulu țierei și-si va da îns’a testimoniulu de afirmatiune, că dens’a e o coalițiune monstruoasă de nise oligarhi egoisti. —

Guvernulu au cerut unu bugetu pentru înființarea unor castru (lager) la Focsiani pe primăver’a fiitoare.

Prospectu politicu.

În mai mulți numeri ne-am silitu a arăta netemeiniciu scrierilor răspândite despre focările revoluționare din pregiurulu nostru. Diuarele vieneze nu înceta însă a ne arăta cenzurări de arme la cutare și la cutare margine a imperiului, în cutare și cutare orăsiu sînt cetate, ba unele atîtă au fost de împinse între fantasmelor de revoluțiuni, încât și nobilulu faptu alu României, în favoarea celor lipsiți din Banatu și Ungariă nu s’au ruginat alu îmbracă în suspiciuni daunose pentru acei lipsiți.

Să presupunem însă, că voru fi și oameni de aceia, cari domniți de unu temperamentu mai viu și miscati de vre o pasiune, aru cercă a pune în lucrare vreo rescolă, nu potemu însă crede că focariulu loru și l’aru află tocmă în Româniă. Aceluia este satula de bantui politice venite din afara, și o vedem astăzi că caută liniștea spre a se pot consolidă în interiorulu seu. Potemu privi dăru tôte sci-

rile neliniștitoare din acea parte că nise reu voitoare, și nimic’a mai departe.

Înarmările ce se facu în Româniă, sînt, după cumu sau potut convinge ori ce omu asediatu la minte, pentru susținerea liniștei și ordinei, ce aru pot fi conturbata de din launtru și dinafara. —

Credem, că în scurtu tempu vomu ave liniștea de alarme resboioase, pentru că explicatiunile, cari se începu a fi date ealatoriei lui Garibaldi la Londonu, sînt de natură pacifică. Se dice adică, că întreprinderea acestei călătorii e numai o schimbare de aeru politicu, carea o dorește eroulu italianu cu atîtă mai multu, cu cîtă elu au încetat de a mai pune pretulu care-lu pune mai înainte pe entuziasmulu poporulu seu, și s’au convinsu că încercările lui aru da numai apă pe mîră diplomatiei, care e încă destul de puterica.

Franciă lucrează nevedut din respoteri la realizarea sufragiulu universalu în ducatele Schleswig-Holstein, — o mesura carea realizandu-se nu aru fi placută nici poterilor mari germane, nici Angliei.

Germaniă, încâtă transpăre prin diuarele National-Vereinulu, se vede a fi învoită cu sufragiulu și se vede asiă dăru, că capulu aceluia Nationalu — Verein au fost însărcinatu de a-lu esoperă. Germaniă a iă dăru și-au plecat capulu înaintea politicii franceze în momentulu, cîndă poterile ei mari versau sînge în numele ei.

Spre confirmarea celorlalte dișe ne vine înaintea o depesă din Altonă, după care locuitorii celorlalte ducate protestăza în contra vre unei otărări definitive în sôrtea țierilor lor fără de a fi ei întrebati. Candidatulu lor se vede a fi Fredericu de Augustenburg, care e totdeauna și protegiatul lui Napoleonu.

Mai nou dela Sinodu.

Eri Sîmbata la 2½ ore după amîdi, după o ședință grea și ostenitoare de 5½ ore, Sinodulu Bisericii resaritene transilvane și-a terminat lucrările. Încheierea a fost frumoasă, pacifică, armonioasă, că și începutulu. Esc. Șea Par. Episcopu diecesanu multimi „fratilor și fiilor” sei sufletești pentru sprijinire, Par. Archimandritu Popasu multimi Escel. Sele pentru înțeleptă conducere. — Măne doxologia. Membrii parte mare au și plecatu spre casa.

Nr. 3—3

Publicare

de concursu literariu la premiile Rosetti.

Este unu adevăru probatu prin experiență: că traducerea în limbă maternă — cea nimerită a autorilor clasici este pe de o parte mediulu celu mai eficace, spre a înainta cultura unei limbe viue. Era pe de altă lectură cea mai sanatoasă, ce se potă oferi unui popor fără multa literatură națională.

D. Conte Scarlattu Rosetti, petrusu de acestu adevăru, a știut că ne lipsesce, cîndă în 21 Maiu 1860. s. v. a depus la subscripția Eforia, pe lînga alte două premii de câte 240 f. v. a. destinate pentru traducerea lui Svetoniu și a lui Jornandes și alu treilea de 1000 f. v. a. dimpreună cu fructulu de 4 ani pentru traducerea lui Tacitu.

De orece terminulu prefaptu, publicatu prin diuare, pentru traducerea scripturilor lui Tacitu ce există, cum sînt: agricolă, Germania, Istoria și anuale, se apropia a se implini la 21 Maiu 1864. s. v. subscripția Eforia, conformu obligamentulu seu față cu laudatulu Conte, se grabesce cu aceluia a provoca pe aceia diu DD. Literati români, cari concurendu voru fi tradus numitele opuri Tacitane sînt unul veraltulu dintr’ensele, să binevoiescă a-si tramite traducerile francate la subscripția Eforia pînă la 21 Maiu 1864 st. v. în modul usitatu, adică însoțindu-si Manuscrisele de o epistolă sigilată, pe a căreiă copertă să stea scrisu unu Moto orecare, era în launtru numele și locuinița Concurintelu. —

Manuscrisele încurse se apretuiuesc printr’o Comisiune de trei membri competenți. — Resultatulu atîtă în privința lui Tacitu, cîtă și a celorlalte doi autori, dimpreună cu parerea aprobătoare sînt desaprobătoare a Comisiunilor se voru aduce prin diuare la cunoscința on. publicu la timpulu seu.

Eforia școliloru românești ortodoxe. Brasiova 10/22 Martiu 1864.

Bursă din Viena 25/6 April. 1864.

Metalicele 5%	73 30	Actile de creditu	186 60
Imprumulu nat. 5%	81 35	Argintulu	115 50
Actile de banca	773	Galbinulu	5 53